8. SIKKER DYKNING I HAVET

8.1. Dykkerflaget

Det blå-hvide dykkerflag, der er identisk med det internationale signalflag »A«, har følgende udseende og betydning:

Dykkerflaget er vel oprindelig og først og fremmest tænkt anvendt som afmærkning af en erhvervsdykkers arbejdssted, der som regel er karakteriseret ved et afgrænset område med et stationært overfladefartøj.

I modsætning hertil er sportsdykning ofte karakteriseret ved flere dykkeres samtidige overflade- og/eller undervandssvømning over et større, ikke nærmere afgrænset område, hvilket kan vanskeliggøre anvendelse af en stationær afmærkning.

Den øgede søsportsaktivitet har imidlertid øget risikoen for livsfarlige konfrontationer mellem lystfartøjer, vandskiløbere, vindsurfere m.fl. og sportsdykkere, hvorfor afmærkning af dykkerstedet og området må tillægges den allerstørste betydning.

Dykkes der fra større båd (f.eks. kutter) eller fra en gummibåd og dykkes der umiddelbart ved eller omkring båden, vil det sædvanligvis være tilstrækkeligt, at hejse dykkerflaget i bådens mast eller i en gummibåd på en særlig stage, der kan fastgøres i bådens hæk.

For at bådførere m.fl. kan se, at det er signalflag »A« og, såfremt de kender dets betydning, kan handle i overensstemmelse hermed, er det nødvendigt, at flaget holdes udspilet f.eks. ved hjælp af en diagonal skråstiver.

Dykkes der i nogen afstand fra båden eller direkte fra kysten, må området yderligere afmærkes, enten ved at sætte yderligere dykkerflag på bøjer eller ved at lade hvert dykkerpar føre et dykkerflag i forbindelse med en afmærkningsbøje.

Dykkes der i mørke i et trafikeret område, skal dykkerstedet afmærkes med et lyssignal bestående af to røde lys med et hvidt lys imellem, der sidder lodret over hinanden og kan ses hele horisonten rundt. Desuden skal der være et udspilet og belyst dykkerflag.

Også snorkeldykkeren, der liggende i overfladen med opmærksomheden og blikket fortrinsvis rettet mod bunden og svømmende relativt tæt under kysten, er udsat for påsejlingsrisiko, hvorfor også han bør føre et udspilet dykkerflag i et »slæb« på ikke over 20 meter.

8.2. Strøm/idvand

Sportsdykning er en alsidig sport, der omfatter mange forskellige interesser og aktiviteter og gennemføres under mange forskellige former, afhængig af klima, lokale forhold og de ressourcer, der rådes over i form af større eller mindre både, navigationsudstyr etc.

Det følgende tager sigte på generelt at beskrive forskellige dykkeformer og deres karakteristika, således at den nye sportsdykker ved selvstudium kan orientere sig, om de måder hvorpå der normalt dykkes i Danmark.

Skal man dykke i udlandet, herunder i vore nordiske nabolande, kan man ikke gå ud fra, at der dykkes på samme måde og efter de samme procedurer. I disse situationer må man derfor orientere sig grundigt om de dykkemåder og procedurer, der anvendes det pågældende sted.

Verdensforbundet for sportsdykkere CMAS har udarbejdet et sæt internationale sikkerhedsregler (»International Code of Diving«), der bør være et fælles grundlag, når dykkere af forskellige nationaliteter og sprog dykker sammen.

Reglerne er optaget som tillæg til dette afsnit. Læs dem før du dykker i udlandet.

Slutteligt skal det understreges, at de her beskrevne metoder og procedurer ikke nødvendigvis behøver at være de eneste rigtige. Hver klub kan have sine egne procedurer, som kan være mindst lige så gode, når blot de tilgodeser den enkelte dykkers sikkerhed og tager hensyn til de principper, der er beskrevet i de foregående afsnit om dykning i åbent vand.

Dykning direkte fra kysten uden båd.

For de fleste klubber i Danmark er dykning direkte fra kysten en nærliggende dykkeform, der kun kræver få midler og som umiddelbart kan iværksættes med få forberedelser. Det bør imidlertid understreges, at netop denne form for dykning indeholder nogle risikomomenter, som der bør tages hensyn til. Årsagen hertil er blandt andet, at man ved de danske, fladvandede kyster ofte må fjerne sig relativt langt fra stranden for at finde en for dykkere antagelig dybde. Dette betyder, at man ofte må gennemføre en lang og udmattende overfladesvømning både ud og hjem og ofte med strøm og bølger som modstandere.

Undersøg strømforholdene

I det åbne vand kan strømmen have alle mulige retninger, men kystzonen tvinger strømmen på grund af kystens nærhed til at løbe parallelt med kysten, og havstrømmen kaldes nu kyststrøm, fig. 8.2.1.

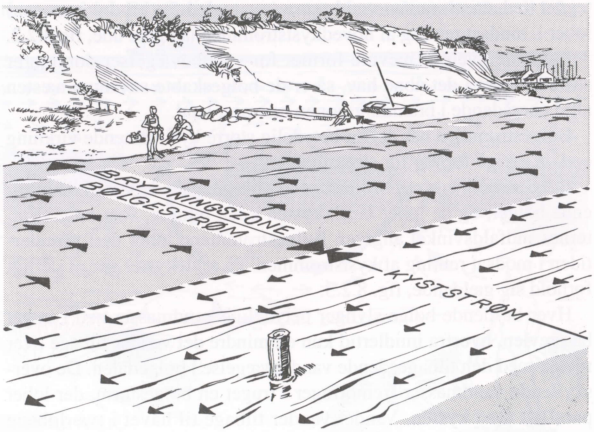

Fig. 8.2.1.

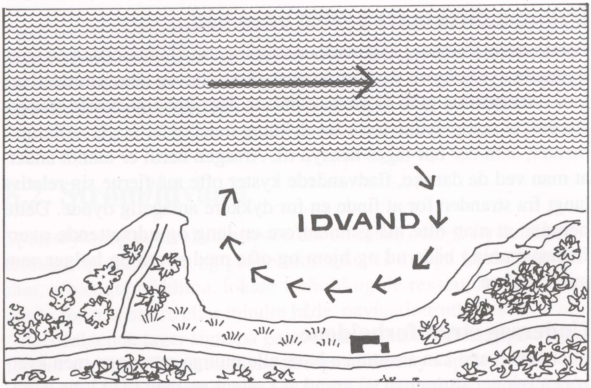

Fig. 8.2.2.

I læ af fremspringende næs og bugter opstår idvand, der er kendetegnet ved, at strømmen ved kysten (men uden for brydningszonen) løber i modsat retning af hovedkyststrømmen længere ude, fig 8.2.2.

Mens de ovenfor nævnte former for vandbevægelser dominerer strømbilledet i det åbne hav, så er de bølgeskabte strømme næsten altid enerådende i brændingszonen nærmest land.

Bølgestrømmen har derfor betydelig større kystformende virkning end de øvrige former for strømme.

Bølgestrømmen frembringes af den fremadgående kraft i de brydende bølger, og de løber langs kysten i den retning, som bølgefronternes indfaldsvinkel angiver. Bølgestrømmene løber derfor undertiden i modsat retning af kyststrømmen. På revlekyster gør et særligt forhold sig gældende, fig. 8.2.3.

Hver brydende bølge slynger betydelige vandmasser ned i truget bag revlen, hvorfra imidlertid kun en mindre del vender tilbage over revlen med den tilbagegående vandbevægelse i bølgedalen. De overskyllende vandmasser frembringer i truget en bølgestorm, der løber parallelt med kysten. Vandet vender tilbage til havet i tværløbene (hestehuller), der med mellemrum gennemskærer revlerne.

Hullerne i revlerne er dannet af det vand, som efter bølgens brydninger er skyllet ind over revlen.

Denne vandmængde søger ned ad strandplanet og udefter, hvor der er lavninger i revlen. Da store vandmasser fra begge sider søger fra området mellem strandbredden og revlen mod disse »aftapningssteder«, vil lavningerne udhules af det stærkt strømmende vand. Et hestehul er opstået. Hestehuller forekommer som nævnt hovedsageligt på udprægede revlekyster som den jyske vestkyst, hvor dykning i brændingen ikke er almindeligt. Da det imidlertid ikke kan udelukkes, at sportsdykkere kan komme ud for disse betingelser - f.eks. for at komme andre til undsætning, vil vi kort omtale, hvorledes man bør forholde sig.

Den der ved svømning eller dykning kommer ind i hestehullet, kan blive grebet af strømmen og ført ud gennem hestehullet til farvandet uden for revlen. Her løber vandstrømmen ikke mere i en snæver kanal, og hastigheden aftager derfor hurtigt. Vandstrømmen i hestehullet er ofte så stærk, at man ikke kan svømme imod den og man rives med ud. Det farlige er, at mange sætter deres kræfter til i for-

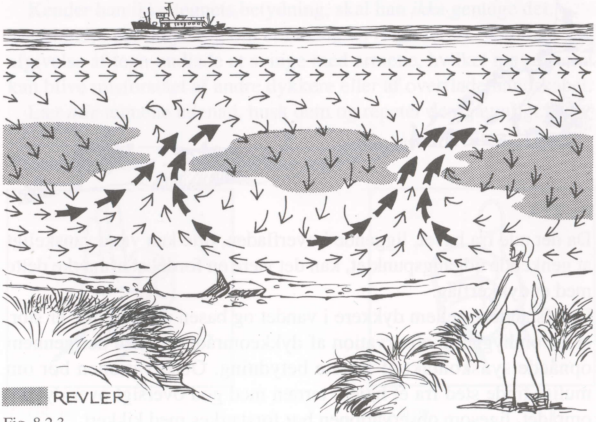

Fig. 8.2.3.

gæves kamp mod den udgående strøm i hestehullet. Her, som ved andre strømforhold, gælder den regel, at man ikke skal kæmpe mod strømmen, men blot lade sig føre udefter, roligt drivende.
Umiddelbart udenfor revlen kan man atter svømme, og derefter bør man svømme ind mod land, mod revlen, men ikke imod hestehullet. Revlen kendes i blæsevejr derpå, at der er hvidt skum og stærk brænding, idet bølgerne bryder i det lavvandede område over revlen, men ikke i det dybe vand i hestehullet.

Kendskabet til de lokale strømforhold er især vigtigt ved dykning fra stranden uden båd, hvor overvindelse af strømmen skal ske alene ved svømning under vandet eller i overfladen.

Organisation

Stranddykning ledes fra et hensigtsmæssigt sted på kysten, helst hvor der er gode observationsforhold over dykkeområdet. Her opholder dykkerlederen sig sammen med stand-by-dykkeren, observatøren og øvrige dykkere, fig. 8.2.4.

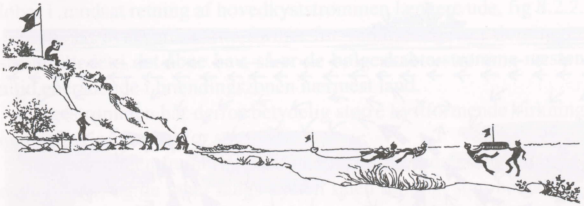

Fig. 8.2.4.

Da det ude fra havet, liggende i overfladen, ofte kan være vanskeligt at genkende udgangspunktet, kan det være en fordel at afmærke dette med et dykkerflag.
Da afstanden mellem dykkere i vandet og basen på land ofte er stor, er en omhyggelig observation af dykkeområdet og den derigennem opnåede synskontakt af største betydning. Observationen bør om muligt finde sted fra et højere terræn med god oversigt over dykkeområdet, ligesom observationen bør forstærkes med kikkert.

8.3. Signaler

Da man af gode grunde ikke kan tale sammen under vandet, medmindre man benytter sig af særligt udstyr, der af økonomiske grunde nok er udenfor de fleste sportsdykkeres rækkevidde, må man betjene sig af simple, visuelle tegn afgivet med hænder og arme, linesignaler, simple lydsignaler eller ved hjælp af en skriveplade.

Verdensforbundet for sportsdykkere CMAS har fastsat et sæt obligatoriske, internationale tegn, der anvendes og bør kendes af sportsdykkere overalt i verden. I tillæg hertil har blandt andet Dansk Sportsdykker Forbund fastsat nogle tegn, som har vist meget nyttige ved dykning i nordiske farvande, hvor man må indstille sig på, at tegn ofte må anvendes i urolig sø og med handsker eller luffer på hænderne. Før en dykning sammen med nye kammerater er det imidlertid klogt at undersøge, hvilke tegn der anvendes og evt. repetere dem, så misforståelser undgås.

Et tegn skal afgives roligt og med en tydelig markering og skal gentages af modtageren, hvis han forstår dets betydning og agter at handle i overensstemmelse hermed.

Kender han ikke tegnets betydning, skal han *ikke* gentage det. Medmindre det drejer sig om et faresignal (tegn nr. 9), skal man ved afgivelse af tegn undlade at svinge med armene, hvilket meget nemt kan blive misforstået af andre dykkere eller af overflademandskabet.

Lær *alle* tegnene udenad, husk dem og repetér dem jævnligt.

Visuelle signaler - Obligatoriske tegn

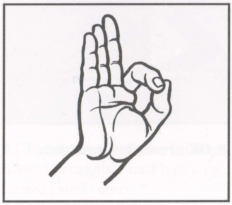

1. OK, ja,
Positivt

2. Gå op,
Jeg går op

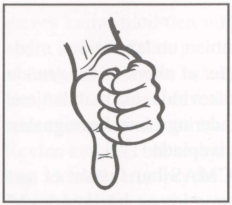

3. Gå ned, Jeg går ned.

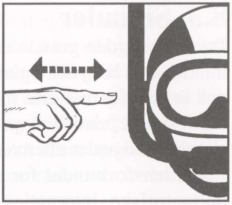

4. Jeg kan ikke trykudligne.

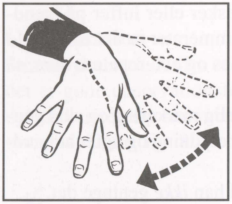

5. Der er noget galt, usikker.

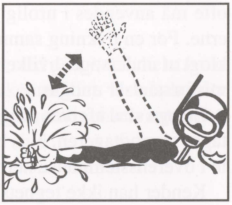

6. Fare, omgående hjælp.

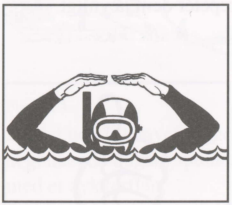

7. OK til overflademandskab.

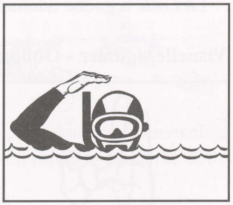

8. OK til overflademandskab.

9. OK, men bedes afhentet.

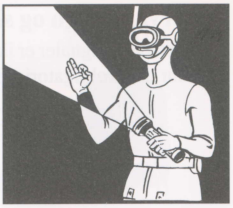

10. (Til makker) Samme signaler som om dagen, men belyst med lygten.

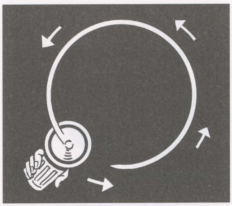

11. OK til overflademandskab. (Store, langsomme cirkler med lygten).

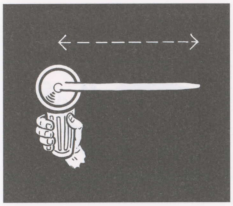

12. OK, men bedes afhentet. (Langsomme, vandrette bevægelser)

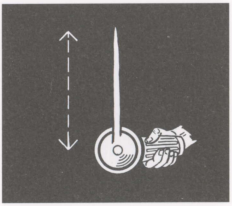

13. Der er noget galt. Fare. (Lange, hurtige bevægelser med lygten op og ned i strakt arm).

Undervandstegn og signaler - valgfrie

Nedenstående signaler er ikke obligatoriske, men tilrådelige som supplement til de obligatoriske, når disse er sikkert indlært.

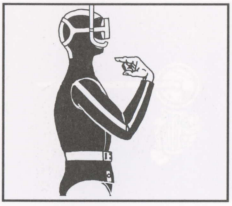

1. Jeg, mig.

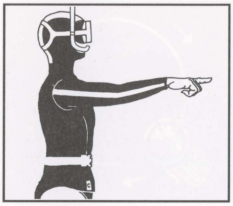

2. Du, dig.

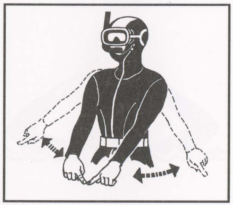

3. Samling, møde.

4. Stop, opmærksomhed.

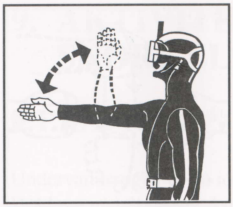

5. Retning.

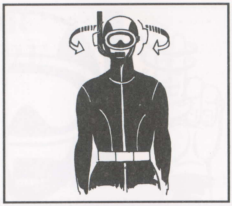

6. Nej, negativt.

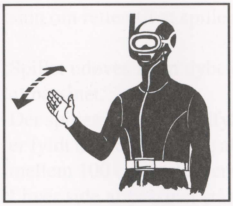

7. Langsommere.

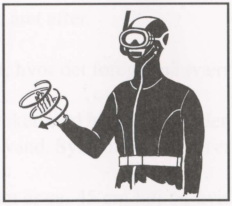

8. Hurtigere.

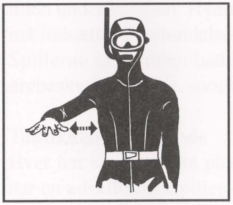

9. Niveau, dybde.

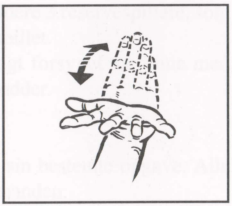

10. Jeg har ikke forstået.

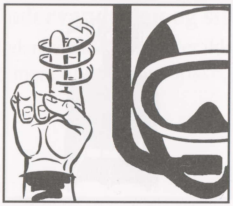

11. Jeg er svimmel.

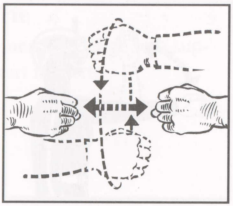

12. Binde sammen, gør fast.